

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Győri Ítéltábla a dr. Karsay Zsófia ügyvéd által képviselt **felperesnek** dr. Berger Adrián ügyvéd által képviselt **I. r. és II. r. alperesek** ellen **élettársi vagyontársaság megszüntetése** iránt indított perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság által 2009. július 9. napján meghozott P.20.707/2006/82. számú ítélet ellen az alperesek részéről 83. és 84. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

Í T É L E T E T :

Az ítéltábla a megyei bíróság ítéletének megfellebbezett rendelkezéseit helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy a Magyar Államnak az APEH Nyugat-dunántúli Regionális Igazgatóság Illetékefőosztálya felhívására fizessen meg 185.600,- (Egyszáznyolcvanötezer-hatszáz) Ft, míg a II. r. alperes 61.900,- (Hatvanegyezer-kilencszáz) Ft feljegyzett fellebbezési eljárási illetéket, továbbá a felperesnek 15 napon belül az I. r. alperes 75.000,- (Hetvenötezer) Ft + ÁFA, míg a II. r. alperes 25.000,- (Huszonötezer) Ft + ÁFA másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s:

A megyei bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében kötelezte az I. r. alperest, hogy élettársi vagyontársasági elszámolás jogcímén fizessen meg a felperes részére 3.093.750,- Ft -ot és ezen összeg után 2006. március 28. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamatot, míg a II. r. alperest jogalap nélküli gazdagodás jogcímén 1.031.250,- Ft és ennek 2006. március 28. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Egyúttal kötelezte a felperest, hogy felhívásra fizessen meg 641.100,- Ft, míg az I. r. alperes 197.025,- Ft, a II. r. alperes 61.875,- Ft állam által előlegezett illetéket. Kötelezte az I. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 100.000,- Ft, a II. r. alperes 50.000,- Ft részperköltséget. Megállapította, hogy ezt meghaladóan a felek maguk viselik a költségeiket.

Az indokolásban megállapított tényállás szerint a felperes és az I. r. alperes 1979. évben házasságot kötöttek, amelyből 1981. évben "A" utónevű gyermekük született. A felperes az I. r. alperes korábbi házasságából született "B" nevű lányát utóbb örökbefogadta. A felperes és az I. r. alperes kezdetben az I. r. alperes tulajdonát képező **Helység ...** utcai lakásában éltek, amelyet később a Helység szám alatti házban lévő kisebb tanácsi lakásra, majd 1983. évben az ugyanezen épületben lévő III. lépcsőház II/5. szám alatti 136 m² alapterületű lakásra cseréltek.

A felperes ellen az 1980-as évek végén büntetőeljárás indult csempészet, vámorgazdaság és üzérkedés miatt, a felperest a bíróság kettő év végrehajtandó szabadságvesztésre ítélte. A büntető ügyben várható volt a felperessel szembeni vagyoneklobzás intézkedésének alkalmazása, ezért az I. r. alperes házasság felbontása miatt pert indított a felperes ellen. A házasságukat 1989. január 3. napján - az okok feltárása nélkül - felbontotta a bíróság. A bíróság által jóváhagyott egyezség értelmében a peres felek gyermekei az édesanyjukhoz, az I. r. alpereshez kerültek, a ... úti lakásra és ahhoz tartozó garázsra a felperes bérlőtársai jogviszonya megszűnt (ez utóbbi hatósági átvezetése elmaradt). A közös ingóságok az I. r. alperes, míg a közös gépkocsi a felperes tulajdonába kerültek. A garázst 1999. évben a felperes értékesítette 400.000,- Ft-ért.

A felperes a büntetése letöltését 1989. év elején kezdte meg, amelyből 1990. tavaszán szabadult. Ekkor visszaköltözött a ... úti lakásba, és az I. r. alperessel együtt élt. A kívülállók számára teljes családnak tűntek, a felperes és az I. r. alperes 1990. július 14. napján egyházi házasságot kötöttek.

1992. év végén a ... úti lakást az I. r. alperes elcserélte a ... u. 16/D. III. emelet 10. szám alatti lakás tulajdonjogára. A volt házasság felek az új bérlőktől 300.000,- Ft készpénzt is kaptak, amelyet a szerződés nem tartalmaz. Ebbe a lakásba a felújítását követően az I. r. alperes édesanyja, a II. r. alperes költözött be, jelenleg is ő él ott annak ellenére, hogy az I. r. alperes az ingatlant a fiának eladta.

A u. ... szám alatti családi ház eredetileg az I. r. alperes szüleié volt, azonban édesapja halála után úgy határoztak, hogy az édesanyja, a II. r. alperes a családi házat átengedi a lányának és családjának, maga pedig a ... úti ingatlanba költözik. A ... utcai ingatlant 1993. óta a felperes és az I. r. alperes használta, az azonban $\frac{3}{4}$ részben az I. r. alperes, $\frac{1}{4}$ részben a II. r. alperes tulajdonát képezte, a II. r. alperes a lánya tulajdoni hányadára haszonélvezettel rendelkezett. Az ingatlant átépítették. A beruházások 1996. és 1998. között történtek, a bekerülési költségük 4.500.000,- Ft volt. Ezt az egykori házasság felek közös jövedelméből, a ... úti lakás cseréjénél és a garázs eladásánál befolyt összegekből finanszírozták.

A felperes az együttélés alatt 1995. évig állt munkaviszonyban, majd az 1999. évtől 2004. évig a "C" Kft. (Cg...) ügyvezetője volt. Megbízatása 2004. október 26. napján lejárt, módosítási kérelmet nem, mérleget utoljára 2005. évről nyújtottak be. A bejegyzett 3.000.000,- Ft jegyzett tőkéből a felperes 1.730.000,- Ft, az I. r. alperes 1.270.000,- Ft névértékű üzletrésszel rendelkezik. Az I. r. alperes 1996. évig a "D" Áruháznál dolgozott dekoratőrként, majd annak megszűnése után egy-egy időszakban a "C" Kft.-nél volt bejelentve, azonban onnan tényleges jövedelmet nem kapott, a cég csupán a társadalombiztosítási járulékait fizette ki. Ezenkívül az I. r. alperes időnként alkalmi munkát vállalt, vezette a háztartást, rendben tartotta a ... utcai ingatlant. 2001-ben, az "E" Banktól felvett 1.500.000,- Ft összegű kölcsönből szoláriumgépet vásároltak, amelyet az I. r. alperes

működtetett. Az ebből származó jelentős összegű bevételt az együttélés alatt a peres felek felhasználták.

Az együttélésük alatt kettő bankhitel és egy takarékszövetkezeti kölcsön került felvételre. Így 1993-ban a "F" Takarékszövetkezettől felvett 200.000,- Ft, amelyet a ... utcai ház fűtőkorszerűsítésére használtak, majd a fent említett 1.500.000,- Ft, és a 2002-ben, ugyancsak az "E" Banktól felvett 3.000.000,- Ft a ... utcai ház átalakítását szolgáló, jelzáloggal biztosított kölcsön. A szoláriumra és a fűtőkorszerűsítésre felvett hitelt az élettársak visszafizették.

A felperes és az I. r. alperes életközössége 1990. tavaszától 2005. tavaszáig állt fenn, a felperes ezt követően a ... utcai házból a személyes holmijaival elköltözött.

A ... utcai ingatlant az I. r. és a II. r. alperesek a 2006. március 27. napján kelt adásvételi szerződéssel a "G" Kft-nek eladták. Az ingatlanon 2006. április 20. napján fennállt 2.357.205,- Ft kölcsönt "B" fizette ki az "E" Banknak, így az tehermentessé vált. A vevő a felépítményt lebontotta a per során, az ügylet új lakásberuházás céljából történt.

Az I. r. alperes vitatta az élettársi kapcsolat fennálltát, így a megyei bíróság azt vizsgálta, hogy megvalósult-e a felek között érzelmi-gazdasági közösség. A peradatok, így a felperes szülei, testvére, "H" és neje, valamint "B" tanúk vallomásai alapján megállapította, hogy a peres felek az együttélés időtartama alatt a külvilág számára családként jelentek meg, közösen gazdálkodtak, együtt nevelték gyermekeiket. A szerzési arányt egyenlő mértékben határozta meg, mert a felperes nem bizonyította az általa hivatkozott 70-30%-os arányt.

Az elsőfokú bíróság a felperesnek a .. úti ingatlanra vonatkozó tulajdonjogi igénye kapcsán kifejtette, hogy - peradatokkal alátámasztottan - a bontóperi egyezségkötéssel az egykori házaspáraknak az volt a céljuk, hogy a vagyonukat az elkobzástól megmentse. Azonban az egyezség színlelt volta nem eredményezi a felperes tulajdonjogi igényének alaposságát. A semmisségre bárki határidő nélkül hivatkozhat, azonban nem hagyható figyelmen kívül az eltelt 18 év, és az a tény, a felperes hallgatólagosan tudomásul vette a kialakult helyzetet, a bíróság által jóváhagyott egyezséget a felperes nem támadta meg. Az élettársi együttélés alatt a felperes tudomásával került sor a ... úti lakás csereszerződésének megkötésére, a felperes azonban ez ellen sem tett jogi lépéseket. Tekintettel arra, hogy a felperes "A"-val szemben előterjesztett tulajdonjogi igényétől elállt, e kérdésben a megyei bíróságnak nem kellett határoznia. Az ezen ingatlanra érvényesített felújítási költségek elszámolása miatti igényt azonban elutasította, mert a felperes a beruházások tényét, fedezetét és értékét semmivel nem bizonyította.

A ... utcai ingatlan kapcsán eszközölt beruházások forrásaként az alperesek arra hivatkoztak, hogy a II. r. alperes adott az I. r. alperesnek 1 millió forintot a ... ingatlana eladásából. E körben azonban nem tettek eleget a bizonyítási kötelezettségüknek. "B" is csak arról tudott nyilatkozni, hogy a balatoni nyaraló eladásából édesanyja, az I. r. alperes lakást vett számára. A felperes a ... úti garázs eladásából származó 400.000,- Ft-ot különvagyónak tekintette azért, mert a garázs megvételéhez szüleitől kapott pénzt - ezt azonban a megyei bíróság nem tekintette bizonyítottnak. Az eladás az élettársi együttélés idején történt, és mint a korábbi házastársi közös vagyon része, a ... utcai ingatlanban is egyenlő arányú közös hozzájárulásnak számít.

Az alperesek ellenkérelmi hivatkozása miatt vizsgálta a felperes igényének elévülését is, amelyet alaptalannak ítélt. A felperesnek a közös építkezéssel tulajdonjogi igénye keletkezett

a ... utcai ingatlanra, amely annak értékesítéséig fennállt. E naptól, 2006. március 28. napjától kötelmi igénye keletkezett, amelyet az elévülési időn belül érvényesített.

Az ingatlan - 4.630.000,- Ft összegű beruházások utáni - értéknövekedésének mértéke a perben beszerzett - a peres felek által nem vitatott - műszaki és ingatlanforgalmi szakvélemény alapján az 1996. évi átalakítás idején irányadó 14 milliós összforgalmi értékre vetítve az összes érték 33%-a. A megyei bíróság ennek figyelembevételével határozta meg a felperes által vitatott, de meg nem támadott adásvételi szerződés szerinti 25 milliós vételár után az elszámolás alapjának összegét, amely 8.250.000,- Ft. Az egyenlő arányú hozzájárulás miatt a felperest ezen összeg fele, 4.125.000,- Ft illeti meg, amelynek $\frac{3}{4}$ részét (3.093.750,- Ft-ot) élettársi vagyontörség jogcímén az I. r. alperes, míg $\frac{1}{4}$ részét (1.031.250,- Ft-ot) jogalap nélküli gazdagodás címén a II. r. alperes köteles megfizetni a Ptk. 301.§ -a szerinti késedelmi kamattal együtt, amelynek kezdő időpontja az adásvételi szerződés megkötésének napja. Ezt meghaladóan elutasította a keresetet.

Az ingóelszámolás körében a peradatok alapján megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az I. r. alperes három ingóság (fényképezőgép, filmfelvevő és írógép) kivételével minden kért tárgyat kiadott a felperesnek. Az ingók különvagyoni jellegét, értékét bírósági tájékoztatás ellenére a felperes nem bizonyította, így ennek elszámolását a bíróság mellőzte.

Az ítélet ellen az alperesek terjesztettek elő fellebbezést annak megváltoztatása és a felperes keresetének elutasítása iránt. A korábbi ellenkérelmükben írtakat megismételve arra hivatkoztak, hogy a felperes és az I. r. alperes a perbeli időszakban nem éltek életközösségben. Álláspontjuk szerint a felperes az ítéletben megjelölt jegyzőkönyvekben rögzített tanúvallomások tartalma alapján nem bizonyította kétséget kizáróan az életközösség fennállását. Vallomásukkal ellentétes előadást tartalmazó nyilatkozatot tett a perbeli időszakban a felekkel együtt élt **"B"**: „Amikor apánk kiszabadult a börtönből nem volt hova mennie, ezért hozzánk jött.” „Az igaz, hogy apám szabadulása után a látszatot fenntartották, úgy éltünk, mint egy család, de e mögött érzelmi tartalom nem volt.” E nyilatkozatot nagyobb súllyal kell értékelni, mint a velük együtt soha nem lakó felperesi rokonság, illetőleg a családdal alkalmanként kapcsolatot tartó - nem túl közeli - ismerősök előadásait.

A felperes tehát nem bizonyította az érzelmi és gazdasági közösség fennállását, sőt előbbi fenn nem állását **"B"** fenti nyilatkozata igazolja. Ekként az élettársi kapcsolatra alapított elszámolási igénynek helyt adó ítéleti rendelkezés téves.

Az egyezségi megállapodásuk körében - amelynek színlelt voltát az elsőfokú bíróság ugyan megállapította, ugyanakkor mégsem fűzött hozzá jogkövetkezményeket - arra hivatkoztak, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a Ptk. 4.§ (4) bekezdésében rögzített alapelvet, hogy saját felróható magatartására előnyök szerzése végett senki nem hivatkozhat. A felperes lényegében előnyök szerzése végett hivatkozott saját felróható magatartására, azaz a bűncselekmények elkövetésére.

Végül álláspontjuk szerint téves az elsőbírói okfejtés, amely szerint a ... utcai ingatlannal kapcsolatos beruházásokhoz való hozzájárulás aránya tekintetében a bizonyítás az alpereseket terhelné.

Fellebbezési ellenkérelmet a felperes nem terjesztett elő.

Az ítélet tábla a megyei bíróság fellebbezett ítéletét a Pp. 256/A.§ (1) bekezdés f) pontja és a (3) bekezdése értelmében - a felek nem kérték tárgyalás tartását - tárgyaláson kívül - a Pp. 253.§ (3) bekezdés értelmében a fellebbezési kérelem korlátai között - felülbírálván megállapította, hogy az alperesek fellebbezése nem alapos.

A megyei bíróság az általa lefolytatott bizonyítási eljárásban beszerzett bizonyítékokat a Pp. 206.§-a szerint helyesen, okszerűen, összességükben értékelve helyes tényállást állapított meg, az abból levont jogi következtetése is érdemében helytálló.

A fellebbezés az elsőfokú bíróság által megállapított élettársi jogviszony létét érintette, ezért a másodfokú bíróságnak a jogviszonyra irányadó Ptk. 578/G. §-ában foglalt élettársi jogviszony fogalmi elemeinek vizsgálatával abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes és az I. r. alperes élettársi életközössége fennállt-e.

A hivatkozott törvényhely szerinti élettársi kapcsolat a házasságon kívüli közös lakásban való együttélésen, a közös háztartás fenntartásán, az érzelmi és a gazdasági közösség fennállásán alapul. A Legfelsőbb Bíróság Pfv.II.20.759/1993/4. számú döntésében kimondta, hogy az élettársi kapcsolat fogalma mindezekon felül feltételezi azt is, hogy az élettársak kifelé az összetartozásukat minden vonatkozásban vállalják. Ezen tényállási elemek együttes megvalósulása esetén az életközösség fennállását meg kell állapítani. A következetes bírói gyakorlat vita esetén az élettársi kapcsolat törvényi elemeinek meglétét, illetve hiányát a felek körülményeire tekintettel vizsgálja. Ezt szem előtt tartva a jogviszony egyes elemeit külön-külön vizsgálva helyesen állapította meg a megyei bíróság, hogy a felperes és az I. r. alperes között 1990. tavaszától 2005. tavaszáig fennállt az élettársi jogviszony.

A peres felek nyilatkozatai, előadásai és az eljárásban kihallgatott tanúk vallomása alapján vitathatatlan tény, hogy az ítéletben megállapított időszakban a felperes és az I. r. alperes közös háztartásban éltek. A közös háztartásban élés mellett a peradatok, különösen a felperes által csatolt egyházi házasság megkötéséről szóló igazolás (10. számú jegyzőkönyv) alapján bizonyított, hogy a felperes és az I. r. alperes között érzelmi kapcsolat is fennállt. Kívülálló, harmadik személyekkel szemben az összetartozásukat vállalták, azok számára élettársi (családi) együttélésük nyilvánvaló volt. A fellebbezésben hivatkozott **"B"** vallomásával szemben az ítélet tábla arra mutat rá, hogy a meghallgatott tanú ellentmondásos nyilatkozata önmagában, az egyéb peradatokkal összevetve nem alkalmas az érzelmi viszony fenn nem állásának hitelt érdemlő bizonyítására.

Az ítélet tábla - az állandó ítélkezési gyakorlatnak megfelelően - osztotta az alperesek fellebbezésében foglaltakat, amely szerint az élettársi jogviszony megállapítására az érzelmi kapcsolat fennállása és az együttélés ténye önmagában nem ad alapot. Az élettársi jogviszony másik feltételeként megkívánt gazdasági közösség körében a közös célok érdekében megkövetelt együttműködést kell vizsgálni. A gazdasági közösség megállapításához nem elegendő az, ha a felek csupán az együttélés mindennapi kiadásai tekintetében működnek együtt, hanem az is szükséges, hogy közös céljaik elérése érdekében gazdasági tevékenységet végezzenek, azok érdekében a jövedelmeiket együttesen használják fel.

A peradatok, így a ... úti lakás úti ingatlannal való elcserélése, ez utóbbi lakás felújítása, majd az alperesek tulajdonát képező ... utcai ingatlan átépítése, korszerűsítése, szoláriumgép megvásárlása, a felvett hitelek törlesztése, a közös gazdasági vállalkozás - ahol az I. r. alperes a társadalombiztosítási járulékokat leszámítva ingyen dolgozott - mind azt támasztják alá, hogy a volt házastársak a jelentős gazdasági döntéseiket közösen hozták, azokban a családjuk megélhetésének biztosítása vezérelte őket. Ezen adatok alapján a felperes bizonyította a gazdasági közösség fennállását is.

Helyes tehát az elsőfokú bíróság azon jogi következtetése, hogy a felperes és az I. r. alperes között élettársi jogviszony állt fenn, amely az élettársi közös vagyon megosztásának alapját képezte.

A további fellebbezési hivatkozások kapcsán arra mutat rá az ítéletábra, hogy a színleltség megállapításának relevanciája nincs, mert abból az elsőfokú bíróság jogkövetkezményt nem vont le.

Arra tekintettel, hogy az alperesek a felperes állításával szemben azt adták elő, hogy a ... utcai ingatlan vonatkozásában tett beruházások nem közös jövedelemből, hanem az alperesek tulajdonát képező balatoni ingatlan eladásából befolyt pénzből történtek, e körben a Pp. 164.§ (1) bekezdése alapján őket terhelte a bizonyítási kötelezettség. Ezt az elsőfokú bíróság ítélete helyesen tartalmazza, a bizonyítatlanság ezért helyesen az alperesek terhére esik.

Az ítéletábra a fentiekre figyelemmel a megyei bíróság ítéletét a Pp. 253.§ (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az ítéletábra a másodfokú perköltség megfizetésére a Pp. 78.§ (1) bekezdése értelmében a pereszes alpereseket kötelezte, amelynek összegét a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3.§ (2) bekezdés a) pontja, továbbá az (5) és (6) bekezdések alapján a perérték és a kifejtett jogi képviselési tevékenység mérlegelésével 100.000,- Ft+Áfá-ban határozta meg. Ezen összeg viselésére az ítéletábra az I. r. alperest $\frac{3}{4}$, míg a II. r. alperest $\frac{1}{4}$ arányban kötelezte.

Az alperesek az illetékfeljegyzési joguk folytán le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése és a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelesek az államnak megfizetni a marasztalásuk arányában.

Győr, 2010. március 1. napján

Dr. Világi Erzsébet
a tanács elnöke

. Maurer Ádám
előadó bíró

Dr. Havasiné dr. Orbán Mária
bíró

If.: dr. Korát Viktória fogalmazó